

BIBLIOTECA *MARCEL·LÍ DOMINGO*

Recull de premsa local i comarcal

Consideracions sobre els fets de Vilalba dels Arcs (I)

En primer lloc, voldria expressar el meu agraïment al setmanari L'EBRE per acollir entre les seves planes aquesta pica-baralla, i donar-me l'oportunitat de respondre a l'escrit del Dr. Josep Sánchez Cervelló, catedràtic de la URV, del 9 de setembre passat. Es tracta de la seva rèplica al meu article del 29 de juliol, que les seves tesis sobre els Fets de Vilalba, publicades amb motiu del seu 75è aniversari. Aquest és, doncs, un escrit de contrarèplica, el darrer per part meua dins d'aquesta polèmica que, donada la posició i l'ascendent editorial i mediàtic del meu oponent, de ben segur que em farà més mal que bé.

En el seu escrit, el Dr. Sánchez Cervelló apunta la seva voluntat de rebatre els meus arguments sense caure en la desqualificació personal. El cert, però, és que no se'n surt gaire bé i, sense gaires subtileses, em qualifica de revisionista franquista, equiparant-me a publicistes del règim com Pío Moa o César Vidal. Val a dir, però, que no és el primer cop que el senyor catedràtic em titlla de franquista. Ho féu en el passat, quan gaudia de la protecció i l'amistat política del que era el meu cap, i la necessitat de conservar la feina m'obligà a callar i empassar. Les circumstàncies han canviat, i em trobo en disposició de poder contestar lliurement.

De fet, el recurs a aquest tipus de desqualificacions posa de manifest la manca d'arguments històrics, documentals o lògics, per rebatre la meua interpretació sobre els fets esdevinguts a Vilalba el 22 de juliol de 1936. Una manca d'arguments que, a més, obliga el Dr. Sánchez Cervelló a llençar pilotes fora, duent la qüestió molt més enllà del fet puntual d'aquell dia, únic punt de dissensió entre tots dos, per allargar-ho fins al 1943. Anem, però, a pams.

Vostè afirma que desconec les fonts bibliogràfiques que avalen la seva tesi o, simplement, la recullen. Com en la major part del seu article, s'equivoca de fit a fit. Conec totes les obres que cita. Les he llegit i consultat. De fet, ho faig des que el vaig conèixer el 1997, en unes jornades sobre la Guerra Civil i el franquisme a Barberà del Vallès. Acabada la seva ponència, on féu esment dels fets de Vilalba i de la repressió de postguerra, em vaig acostar, i fou vostè qui em traslladà la necessitat de fer higiene democràtica sobre la veritat d'aquells tràgics esdeveniments. Sento que el resultat d'aquell encàrrec no sigui del seu grat.

Com deia, conec les obres que cita, però no comparteixo les seves conclusions. El problema rau que tots beuen de les mateixes fonts: les obres de Luis Climent i José Monlleó, ambdues escrites el 1942 per propagandistes del règim. Obres que cal emmarcar en la lluita intestina que existia entre carlins i falangistes per aconseguir el control dels centres

sistemàtica de les fonts locals, principalment l'arxiu municipal. Fonts que vostè mai ha consultat. Malgrat tot, només amb els testimonis bibliogràfics de dos propagandistes del franquisme, s'entesta a tenir la raó.

També diu que m'ho faig venir bé per ometre part d'una cita que no m'interessa. No puc negar que així va ser, però no pels motius que vostè suposa, sinó per una qüestió d'espai. En un article de poc més de dues pàgines, aquell estalvi, tot i que desafortunat, em va semblar oportú. Aquesta és la meua excusa, quina és la seva per fer el mateix en un llibre de 448 pàgines?

Finalment, com a recurs de distracció, s'agafa a la repressió franquista de 1939, l'oficial i aquella que van exercir els veïns de la població i que va requerir la creació d'un Tribunal Militar especial per aturar-la. Res a dir. Els fets foren aquests, lamentables, vergonyosos i certs. Jo mai no els he negat. Però una cosa no treu l'altra, tal com vostè pretén. Jo només li qüestiono la seva interpretació sobre el 22 de juliol, res més.

De fet, si del seu escrit hi destrio les desqualificacions, les lliçons bibliogràfiques i les referències a 1943, no hi queda res relacionat amb aquell dia. Cap argument que demostrï que vaig errar, a excepció del seu orgull ferit. Tot i això, possem per cas que té raó. Que les dretes es van aixecar en armes, van controlar el poble, van requisar armes i detenir militants d'esquerres; en definitiva, que es van sumar a l'Alzamiento.

Si fou així, com explica que permetessin l'entrada de centenars de milicians armats a la població sense oferir cap resistència? Com és possible que aquells rebels decidits a lluitar contra la República, tot d'una, alliberessin els seus presoners i els tornessin les armes? Com és possible que els deixessin fer mítings i arengues a escassos cinquanta metres es-cassos de la seva seu? Com és possible que es deixessin detenir sense disparar un tret i que fossin conduïts carrer Major amunt, com xais a l'escorxador, sense cap resistència?

No ho entenc de cap manera, si no és que, a més de ser de dretes, pecat original imperdonable, eren uns veritables estúpids, d'una candidesa tal que difícilment quadra amb el retrat que vostè fa d'ells. O, potser és, senzillament, que mai no es van alçar en armes, ni van controlar la població, tot i que en tinguessin intenció, extrem que no nego.

Sense arguments de pes, com ja he dit, vostè em desco-breix una faceta de la seva personalitat que desconeixia: les seves dots endevinatòries. Diu conèixer les raons que em mouen a dur-li la contrària: la defensa de les dretes locals, per ascendir-les a la categoria de màrtirs, deslliurant-los de

